

Zwarte Stern, 11 juni 2024, Zouweboezem | Rob Prinzen

Zwarte Stern voert visje aan kuiken, 23 juni 2024, Kockengen | Andreas Grunwald

Zwarte Stern, 4 juni 2023, Kortenhoef | Rinze van Rossum

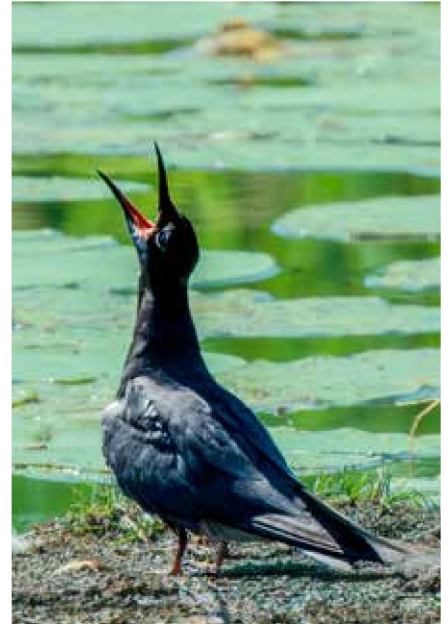
De Zwarte Stern

Chlidonias niger

Paul Keuning

De soort staat bij Sovon te boek als 'bedreigd'. Daar wordt pas het etiket 'ernstig' aan toegevoegd wanneer het aantal broedgevallen onder de vijftig per jaar zakt. Zo ver is het nog lang niet. Het aantal broedgevallen van deze zomergast is gedaald van vierduizend in 1975 naar ruim duizend nu, waarbij de Zwarte Stern sterk afhankelijk is van menselijk ingrijpen voor het creëren van broedplekken. De aanhoudend dalende tendens kon alleen worden gekeerd door beleid gericht op bescherming. Vlotjes aanleggen heeft zeker geholpen, maar de Zwarte Stern heeft ook behoefte aan dynamiek in de waterstand. Daardoor zal er meer jonge vis voorradig zijn, het basisvoer voor de nestjongen.

Zwarte Stern, 25 juni 2023, Kockengen
Etienne Kennis

Deze moerasstern is aangewezen op in ondiep water drijvende waterplanten. De Zwarte Stern bouwt graag zijn nest op droogvallende moddereilandjes, drijvende wortelstokken en ander opgehoopt drijvend dood plantenmateriaal. Door schaarste aan dit soort natuurlijke vlotjes zijn vogelliefhebbers ze een handje gaan helpen. Gevolg is dat nu 95 procent van alle nesten wordt gebouwd op door mensen uitgelegde vlotjes.

Uiterlijke kenmerken

Hij heet 'Zwarte' Stern, maar dat geldt alleen voor de kop en zijn lijf en de poten, althans in zijn zomerkleed. De rug is daarbij donkergrijs en de vleugels lichtgrijs. Maar let ook op het vlieggedrag. In tegenstelling tot de andere sternsoorten, hebben

de moerassterns met de wat bredere vleugels een veel tragere, schommelende vlucht.

Waarnemingen in onze omgeving

Loosdrechtse Plassen, met name de Vijfde Plas, is de dichtstbijzijnde plek om de Zwarte Stern bij de nesten bezig te zien. Soms kan je de Zwarte Stern als doortrekker op diverse plekken in ons werkgebied zien. Boswachter Angelique Aerts (Natuurmonumenten) vertelde in een interview in de Gooi & Eemlander (17-11-21) dat het landschap aan de noordkant van het Naardermeer meer open is gemaakt. Watersnippen en het Bokje hadden dit snel in de gaten, maar de Zwarte Stern wacht nog even af. Zit er te weinig dynamiek in het Grote Meer? Er waren wel vlotjes uitgezet.

Zwarte Stern, 20 juni 2024, Westbroek | Sietse van Hemert

Natuur in onze cultuur

Een terechte vraag is: *Zijn we nog wel op een natuurlijke manier bezig met vogelbescherming wanneer een vogelsoort praktisch uitsluitend nestelt op door mensenhanden aangelegde vlotjes?* Zonder intensieve, menselijke steun zou het in Nederland snel gedaan zijn met de Zwarte Stern als broedvogel, terwijl de soort Europees gezien geen gevaar loopt.

Die vraag *Is dit nog wel natuur?* werd ook gesteld bij de herintroductie van de Ooievaar zestig jaar geleden. En hoe zou het de weidevogels vergaan zijn, zonder een collectief van boeren en vrijwilligers? Het hoge grondwaterpeil, waarvan de Grutto en de Tureluur profiteren, is ook een vorm van menselijk ingrijpen. Mooi toch, dat we de vogels soms ook een duwtje in de rug kunnen geven!

Bronnen:

- Jonkers, D.A. e.a. (1987). Vogels tussen Vecht en Eem. Vogelwerkgroep Het Gooi en omstreken.
- Svensson, L. (2021). ANWB Vogelgids van Europa. Kosmos uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- Sovon. (2018). Vogelatlas van Nederland. Kosmos uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- Gooi & Eemlander 17-11-2021. interview A. Aerts, Natuurmonumenten.